

Huvudman

Kiruna kommun
kommun@kiruna.se

Ärendet

Tillsyn av Vittangi F-9 skola i Kiruna kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Kiruna kommun en anmärkning avseende brister rörande bedömning och betygsättning. Kiruna kommun ska senast den **2022-10-14** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p 1. överträdelsen är ringa, skollagen (2010:800) från att ingripa mot Kiruna kommun avseende bristen rörande fjärrundervisning. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser:

- undervisning och lärande,
- garanti för tidiga stödinsatser,

- extra anpassningar och särskilt stöd samt
- trygghet och studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Om ärendet

Skolinspektionen har inlett en tillsyn av Vittangi skola i Kiruna kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Vittangi skola följer gällande bestämmelser om Undervisning och lärande, Extra anpassningar och särskilt stöd, Garanti för tidiga stödinsatser, Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genom lektionsobservationer mellan den 1 mars och 3 mars 2022. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygs katalog, skolans kvalitetsarbete och plan mot kränkande behandling från huvudmannen och från skolenheten. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Betyg och bedömning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Vittangi skolas betygs katalog för höstterminen 2021 framgår att i de fall lärare utan legitimation har haft huvudansvaret för undervisningen i ämnen har de undertecknat betygen i betygs katalogen. I intervjuer med lärare och rektor framkommer att lärare utan legitimation skriver under själva i betygs katalogen tillsammans med rektorn. I intervjuer med rektor och lärarna framkommer också att legitimerade lärare informellt ger stöd till lärare utan legitimation i bedömning och betygsättning men att skolan saknar rutiner för hur detta ska genomföras.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att rektor ska se till att betyg sätts i enlighet med skollagen och andra författningar (3 kap. 14 § skollagen). Betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en

lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn (3 kap. 16 § skollagen).

Ett betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av ett skrivfel eller liknande förbiseende får rättas av rektorn. Innan rättelse görs ska rektorn ge eleven och elevens vårdnadshavare tillfälle att yttra sig, om det inte är obehövt. Vid rättelse ska ett nytt skriftligt betyg utfärdas och den oriktiga betygshandlingen om möjligt förstöras (3 kap. 19 § skollagen). Om den eller de som har fattat ett beslut om betyg att beslutet är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska denne eller dessa ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt. En sådan ändring får inte innebära att betyget sänks (3 kap. 20 § skollagen).

I Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:123) om betygskatalog anges att den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. Om betygskatalogen förs elektroniskt får uppgiften i stället skrivas under elektroniskt. Om betygskatalogen förs elektroniskt ska detta ske på det sätt som beskrivs i Skolverkets föreskrift om betygskatalog (7 §). Rättelser och ändringar ska anges i betygskatalogen. Om betyg rättas eller ändras ska såväl det gamla som det nya betyget framgå. Rättelser och ändringar ska dateras och signeras på samma sätt som anges i 7 §. Det ska framgå av betygskatalogen om det är en rättelse eller ändring som är beslutad (15 §).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Vittangi skola inte följer författningarnas krav vid betygssättning då det förekommer att lärare utan legitimation skriver under betygen i betygskatalogen utan att en legitimerad lärare också skriver under betygen. Skolinspektionen noterar att det också saknas formella rutiner för hur sambedömning ska ske mellan legitimerade lärare och lärare utan legitimation. Enligt Skolinspektionen riskerar det att leda till att lärare utan legitimation sätter betyg på egen hand.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Kiruna kommuns verksamhet vid Vittangi skola uppfyller inte författningarnas krav vad gäller betyg och bedömning. Skolinspektionen bedömer bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela ange Vittangi skola en anmärkning.

Avstående från ingripande

Fjärrundervisning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I tillsynen framkommer det Vittangi skola använder sig av fjärrundervisning i modersmålsundervisning i ryska utan att Kiruna kommun har anmält att fjärrundervisning kommer att bedrivas under läsåret 2021/2022.

Rättslig reglering

Enligt nya bestämmelser om fjärrundervisning som tillämpas på utbildning som påbörjas från och med den 1 juli 2021 får fjärrundervisning bara användas under vissa förutsättningar (21 kap. 3 § skollagen p 1-3). Fjärrundervisning får bara användas om det för viss undervisning inte finns någon lärare inom huvudmannens skolenhet som uppfyller kraven på legitimation och behörighet enligt 2 kap. 13 § och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (p 1), eller elevunderlaget för en viss skolenhet är så begränsat att ordinarie undervisning inom skolenheten leder till betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för huvudmannen (p 3).

En huvudman som avser att använda fjärrundervisning i ett visst ämne eller i en viss kurs ska fatta ett beslut om det. Huvudmannen får besluta om att använda fjärrundervisning för högst ett läsår åt gången enligt 21 kap. 9 § skollagen. En huvudman ska till Statens skolinspektion anmäla om huvudmannen beslutat att använda fjärrundervisning enligt 5 a kap. 6 § skolförordningen. En anmälan om beslut att använda fjärrundervisning ska ske via den blankett som finns på Skolinspektionens webbplats: <https://www.skolinspektionen.se/tillstand/ovriga-ansokningar-och-anmalningar/fjarrundervisning/>

För bestämmelser om anmälan se Statens skolinspektions föreskrifter om anmälan att bedriva fjärrundervisning (SKOLFS 2020:227).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Kiruna kommun brustit i sin skyldighet att anmäla till Skolinspektionen att fjärrundervisning kommer att bedrivas under läsåret 2021/2022.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Vittangi skola F-9 i Kiruna kommun uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan om fjärrundervisning.

Utredningen visar att Kiruna kommun brustit i skyldigheten att anmäla fjärrundervisning Statens skolinspektion. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som ringa och finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Undervisning och lärande

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av redovisad dokumentation från huvudmannen framgår att Vittangi skola använder Kiruna kommuns beslutade timplan. Av scheman som Skolinspektionen tagit del av framgår vilka ämnen eleverna har undervisning i, i respektive årskurs.

I intervjuer med elever, lärare och rektorn framgår att eleverna får undervisning i alla ämnen och att all undervisning sker under ledning av lärare. Såväl rektorn som lärarna uppger att undervisningen utgår från respektive ämnes kursplan. Lärarna ger exempel på material och uppgifter som används i undervisningen som utgår från läroplanen och respektive ämnes kursplan.

Rättslig reglering

Med undervisning avses sådana målstyrda processer som under ledning av lärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden. Med utbildning avses den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål (1 kap. 3 § skollagen). Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen).

Undervisningen i grundskolan ska omfatta bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterade ämnen: biologi, fysik och kemi, samhällsorienterade ämnen: geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap, slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik (10 kap. 4 § skollagen).

Bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan) finns i bilaga 1 till skolförordningen (9 kap. 3 § skolförordningen 2011:185). Vidare framgår av bilaga 1 till skolförordningen den garanterade undervisningstiden för respektive ämne under lågstadiet, mellanstadiet och högstadiet.

För grundskolan gäller en läroplan (9 kap. 1 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Tidiga stödinsatser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare som undervisar i förskoleklass och på lågstadiet samt specialpedagogen uppger att kartläggningmaterialet respektive bedömningsstödet används i svenska och matematik i förskoleklass och årskurs 1. Lärarna uppger att de samråder med specialpedagogen när det gäller planering av stöd i form av extra anpassningar för elever i förskoleklass och lågstadiet.

Rättslig reglering

Nationella kartläggningmaterial ska användas för att kartlägga elevernas språkliga medvetenhet och matematiska tänkande i förskoleklassen (8 kap. 2 § skolförordningen).

Nationella bedömningsstöd ska användas i matematik och svenska eller svenska som andraspråk i årskurs 1 (9 kap. 22 b § skolförordningen).

Enligt 3 kap. 4 § skollagen ska det göras en särskild bedömning av en elevs kunskapsutveckling i lågstadiet om det utifrån användning av ett nationellt bedömningsstöd eller ett nationellt prov i svenska, svenska som andraspråk eller matematik finns en indikation på att eleven inte kommer att nå kunskapskraven för årskurs 1 eller 3. Om det efter en sådan bedömning kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås ska det skyndsamt planeras sådant stöd som anges i 3 kap. 5 § eller göras en anmälan till rektorn enligt 3 kap. 7 §. Samråd ska ske med personal med specialpedagogisk kompetens under de förutsättningar som anges i 3 kap. 4 a § skollagen och i slutet av lågstadiet ska det enligt 3 kap. 4 b § genomföras en uppföljning av sådant stöd som getts enligt 5 § i svenska, svenska som andraspråk och matematik. Resultatet av denna uppföljning ska överföras till den lärare som ska ansvara för eleven i nästa årskurs.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt granskat dokumentation i form av pedagogiska utredningar och åtgärdsprogram. Rektor, lärare och elevhälsa uppger att stöd till elever sker i form av extra anpassningar och åtgärdsprogram och att det finns rutiner för när en elev som riskerar att inte nå målen ska anmälas till elevhälsan för en utredning om behov av särskilt stöd. Ansvar för att genomföra de pedagogiska utredningarna ligger på lärarna med stöd av specialpedagog. Rutinen att lärarna ska genomföra

den pedagogiska utredningen är ny för läsåret och lärarna upplever att det tar tid att lära sig hur de pedagogiska utredningarna ska skrivas. Detta medför enligt lärare, elevhälsa och rektor att det ibland kan ta en längre tid att färdigställa de pedagogiska utredningarna och därmed också komma till ett beslut om ett åtgärdsprogram ska beslutas eller inte. Rektorn uppger dock att skolan kommer att ge det stöd som lärarna behöver för att de pedagogiska utredningarna ska kunna genomföras mer skyndsamt och har under innevarande läsår sett till att säkerställa att specialpedagogisk kompetens finns på skolan.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoseas ska framgå av åtgärdsprogrammet. Det ska också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas samt vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Åtgärdsprogram beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan i vissa fall, bl.a. om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges i en annan elevgrupp eller enskilt, eller i form av anpassad studiegång. Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska rektorn eller den rektorn överlåtit beslutanderätten till istället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Kiruna kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller extra anpassningar och särskilt stöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har genomfört intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt genomfört rast- och lektionsobservationer. Samtliga intervjuade uppger att tryggheten på skolan är god och att i de fall kränkningar förekommer så utreds dessa ärenden skyndsamt. Skolan har en plan mot kränkande behandling och diskriminering som är ny för läsåret 2021/2022.

Lärare, personal i elevhälsan och elever uppger att studieron på skolan är bra, men att den varierar mellan olika klasser. Skolan har arbetat med insatser riktade mot de elever och klasser där studieron är sämre. Skolan har ordningsregler som har tagits fram tillsammans med eleverna.

Rättslig reglering

Utbildningen ska utformas så att alla elever tillförsäkras en skolmiljö som präglas av trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen). Enligt 5 kap. 5 § skollagen ska ordningsregler finnas för varje skolenhet. De ska utarbetas under medverkan av eleverna och följas upp på varje skolenhet. Rektorn beslutar om ordningsregler.

Enligt 6 kap. 7 § skollagen ska huvudmannen se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Enligt 6 kap. 5 § skollagen ansvarar huvudmannen för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i 6 kapitlet, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av utredare Maud Karlström

Utredare Magnus Ledman har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även juristen Frida Isaksson medverkat.